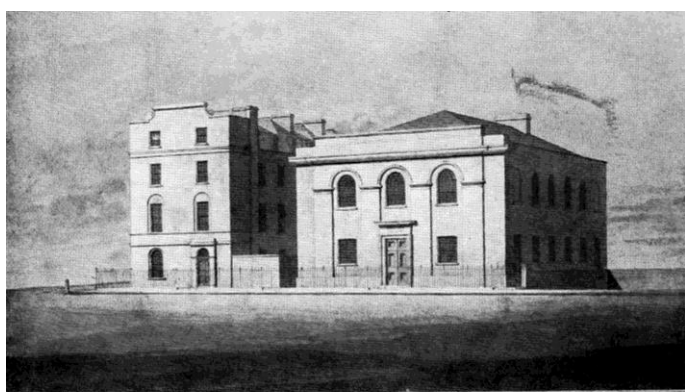
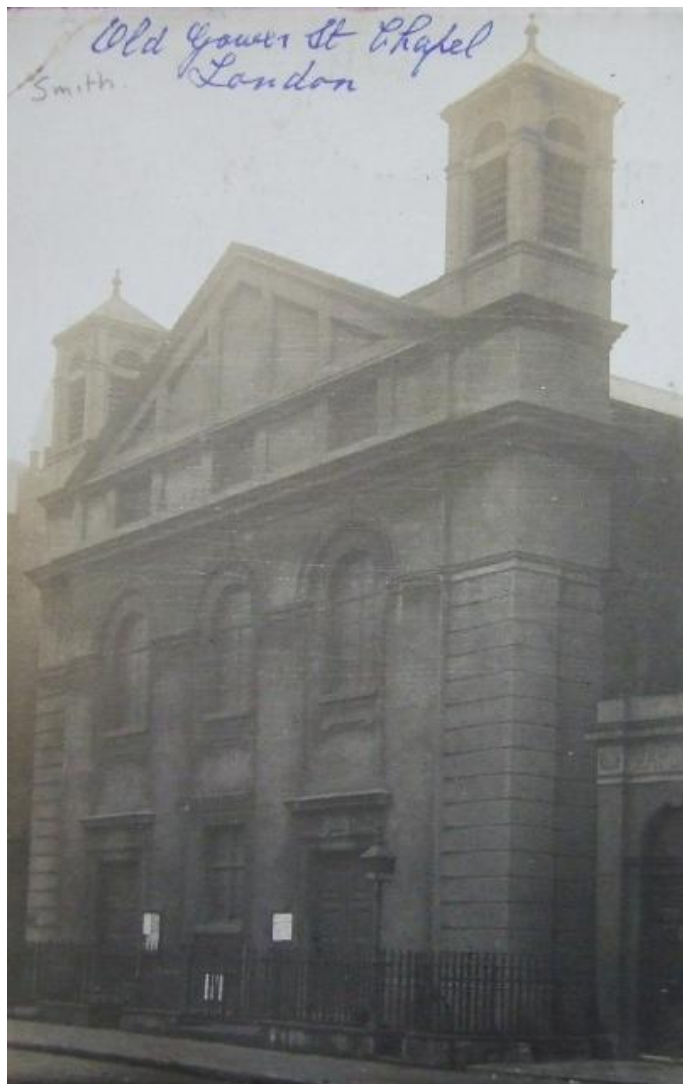
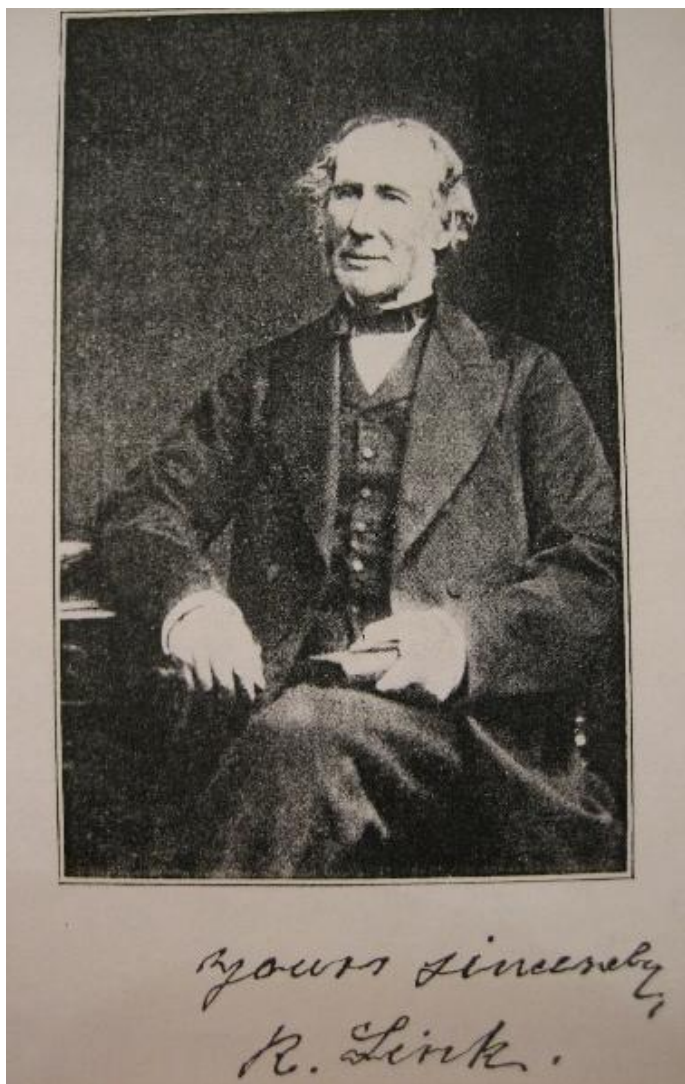

Robert Link (1814-1898) Eerste diaken van de Gower Street Kapel te Londen.

GOWER STREET CHAPEL, A.D. 1820.

Door hemzelf beschreven, overgenomen uit Nagelaten Brokken 2

“Maar nu zijn zij begerig naar een beter, dat is naar het hemelse. Daarom schaamt Zich God hunner niet, om hun God genaamd te worden; want Hij had hun een stad bereid” (Hebr.11:16).

Voorwoord

Daar inlichtingen zijn ingewonnen naar afschriften uit de ‘Evangelie Banier’, die het interessante verslag bevatten van des Heeren goedheid en genade aan de heer Robert Link, en daar veel teleurstelling wordt betuigd omdat het niet meer te verkrijgen is, daar alle nummers uitverkocht zijn, wordt het wenselijk geacht om de eigen levensbeschrijving opnieuw in druk uit te geven, tezamen met de bijgevoegde brieven en enkele bijzonderheden betreffende zijn laatste dagen. ‘De gedachtenis des rechtvaardigen zal tot zegening zijn’, en de naam van onze geachte, overleden vriend zal lang in tedere en dankbare herinnering geweest zijn bij vele van de godzaligen. Niet alleen in de gemeente aan de Gower Street, aan welke hij lang verbonden is geweest en gedurende vele jaren eerste diaken was, maar ook door anderen, hier en daar verspreid in het land. Hij had ons volk lief, bezocht wezen en weduwen in hun verdrukking, deelde mede tot de behoeften der heiligen, verblijdde zich met de blijden en weende met de wenenden: ‘Voor zoveel gij dit één van deze Mijn minste broeders gedaan hebt, zo hebt gij dat Mij gedaan’ (Matth.25:40). Maar zijn werk is gedaan, zijn arbeid is beëindigd, en: ‘Zalig zijn de doden, die in den Heere sterven, van nu aan. Ja, zegt de Geest, opdat zij rusten mogen van hun arbeid; en hun werken volgen met hen’ (Openb.14:13).

M.H.W.

Rainham, Kent, 5 november 1898.

Een gedenkschrift van Robert Link: Goedheid en Genade

Geliefde vriend,

Daar u mij verzocht een klein verslag te schrijven van des Heeren goedheid en genade aan mij bewezen, zo zal ik proberen dat te doen. Daar ons gezegd wordt ‘rekenschap te geven van de hoop die in ons is, met zachtmoedigheid en vreze’, zo moge de Heere mij onderwijzen en helpen, en alle dingen in mijn herinnering brengen, wat Hij tot mij gezegd en voor mij gedaan heeft. Hij zegt ons te ‘gedenken aan al den weg, dien Hij ons deze veertig jaar in de woestijn geleid heeft’; en wanneer ik dat doe, zijn er twee zaken zeer belangrijk: des Heeren goedheid, en mijn boosheid; mijn zonden, en des Heeren genade. Ik ben er zeker van dat Hij mij vond in een land der woestijn, en in een woeste, huilende wildernis; Hij heeft mij rondom gevoerd, en onderwees mij, zoals gezegd wordt van Jakob: ‘De HEERE alleen leidde hem, en er was geen vreemd god met hem’; zodat ik een schuldenaar ben aan genade alleen. Hij is immers mijn Rotssteen en mijn Heil.

Ik ben geboren te Great Chart, nabij Ashford in Kent, op 21 september 1814. Mijn vader was een arbeider. Hij en mijn moeder waren tevoren getrouwd geweest, en beiden hadden kinderen. Mijn vader werd een dwaze oude man genoemd om een jonge weduwe te trouwen, waarschijnlijk om meer kinderen te hebben. Maar ik ben van mening dat des Heeren doel moest gelden, en ik ben er vaak toe gebracht om te ‘aanschouwen den rotssteen, waar ik uit gehouwen was, en de holligheid des bornputs, waar ik uit gegraven was.’ Ik was het eerste kind uit het tweede huwelijk. Mijn moeder vertelde, dat toen ik in deze wereld van moeite geboren was, alle arme vrouwen hop zouden gaan plukken; en zij en ik werden, van acht uur

‘s morgens tot zes uur ‘s avonds alleen gelaten, zonder iemand om iets voor ons te doen. Maar tot des Heeren tijd komt, kunnen wij niet sterven.

Toen ik zes jaar oud was, ging ik uit werken, soms om wat genoemd wordt ‘kraaien weghouden’, dat was om de vogels van de met koren bezaaide akkers te verdrijven, en soms werkte ik met mijn vader in de bossen, om hop te drogen en daar ook ander werk te doen.

Zo ging ik voort van mijn zesde tot mijn veertiende jaar. Toen ik veertien jaar oud was, ging ik werken in een boerenwoning te Rodmersham; daar woonde ik twee jaar. Vandaar ging ik naar Teynham; en ik herinner mij dat het was in de tijd toen het Katholieke Vrijlatings Wetsontwerp in behandeling was bij het Lagerhuis, en de rijtuigen op en neer gingen van Londen naar Dover met vlaggen erop, bedrukt met: ‘Geen papisme’. Ik ging daarna te Lynsted wonen, en daarna bij een dokter in Green Street, nabij Sittingbourne. Na een jaar daar te hebben gewoond, ging ik als kamerheer naar een predikant, in Crundale, nabij Wye, drie of vier mijlen van Ashford. Na daar drie en een half jaar te zijn geweest, zei de heer op zekere dag tegen mij: ‘Ik heb een zuster in Londen wonen die een jonge man nodig heeft als huisknecht, en als u daarheen wilt gaan, zal ik u de betrekking bezorgen.’ Ik zei hem dat ik dat heel graag zou willen, en zodoende kwam ik in Londen wonen in het jaar 1837, ongeveer in de tijd dat de koningin op de troon kwam. Ik was toen ongeveer drie en twintig jaar oud, en in die tijd was ik onwetend van mijzelf, onwetend van God, en onwetend van mijn eigen onwetendheid. Ik leefde zonder hoop en zonder God in de wereld, maar:

*‘De bestemde tijd rolt snel voort,
Niet om het aangeboden te krijgen,
Maar om door genade geroepen te worden;
Om het hart te bekeren,
De wil te vernieuwen,
En de voeten te wenden naar Sions berg.’*

Ik was nog niet lang in Londen, toen de Heere mij begon te onderwijzen. Niet dat ik een heilige werd, maar een zondaar; niet dat ik op de weg naar de hemel was, maar nederwaarts op de weg naar de eeuwigdurende straf. De Heere leerde mij uit Zijn Woord zulke gedeelten als deze: ‘De goddelozen zullen terugkeren naar de hel toe, alle godvergetende heidenen’, en ‘Ik houd den schuldige geenszins onschuldig.’ Ik werd ertoe gebracht te gevoelen dat ik zondig en schuldig was. En de volgende bijbeltekst achtervolgde mij ook: ‘Vervloekt is een iegelijk die niet blijft in al hetgeen geschreven is in het boek der wet, om dat te doen’, en ik gevoelde dat ik onder die vloek was, en mijn geroep was: ‘Wat moet ik doen, opdat ik zalig worde?’ Ik voelde mij een groot zondaar, maar deed beloften en geloften, dat als de Heere mij spaarde, ik mij dan tot Hem zou bekeren; en ik dacht het dan spoedig beter te krijgen. Ik ging aan het werk, zoals de geachte Daniël Herbert zegt: ‘Alsof zaligheid te koop aangeboden werd.’ Maar in plaats van beter te worden, werd ik slechter en:

*‘Hoe meer ik tegen de macht der zonde streed,
Des te meer ik zondigde en struikelde.’*

Ik gevoelde dat al kon ik in de toekomst zonder zonde leven, er dan nog al de zonden zouden zijn die ik begaan had; al had ik nooit één zonde begaan, dan was ik nog in zonde geboren: ‘Ik ben in ongerechtigheid geboren, en in zonde heeft mij mijn moeder ontvangen’ ; ‘allen sterven in Adam.’

Ik ging van kerk tot kerk om te proberen een predikant te vinden die mij zou vertellen, hoe en op welke wijze zo'n zondaar als ik mijzelf gevoelde te zijn, zalig kon worden. Maar zij allen predikten zaligheid door de werken der wet en zij vertelden mij dat ik berouw moest hebben, mij tot de Heere wenden, dat ik moest geloven, de geboden onderhouden en de beloften aannemen. Zij vertelden mij ook dat ik in Christus moest zijn, en ik vroeg mij af hoe dat gebeuren moest. Zij vertelden mij niet hoe ik het moest doen, en ook niet waarheen ik moest gaan om kracht, om te kunnen doen wat zij mij vertelden. Een zeker predikant predikte uit de woorden: 'Al wie den Naam des HEEREN zal aanroepen, zal behouden worden', en hij vertelde ons dat wij de hele nacht moesten blijven roepen, totdat de Heere zou komen om ons te verlossen. Ik dacht heel de nacht te roepen, maar ik riep mijzelf in slaap. Wanneer ik naar de kerk ging, kon ik niet 'opdreunen' (zoals de heer Smart eens zei): *Onze Vader*; ook kon ik niet zeggen: *Ik geloof in God den Vader, den Almachtige*, omdat ik mijzelf gevoelde een óngelovige te zijn. Ik dacht dat degenen die deze dingen zeiden, de Naam des HEEREN ijdellijk gebruikten. Wanneer zij lazen: 'Gedenk den sabbatdag, dat gij dien heiligt', dan gevoelde ik mij veroordeeld, want ik moest 's zondags de hele dag werken, behalve wanneer ik één keer naar de kerk ging. De mensen bij wie ik woonde, hadden 's zondags visite, en dat veroorzaakte mij meer werk dan op andere dagen, en ik gevoelde dat ik Gods geboden verbrak. Dit bracht mij tot ware onrust en wat ik doen moest wist ik niet. Ik riep dag en nacht om genade. De koetsier was een belijder. Ik vertelde hem van mijn onrust, en hij zei dat wij onze meesters in alle dingen moesten gehoorzamen; en als wij verkeerd deden lag de zonde aan des meesters deur, maar ik gevoelde dat de zonde aan mijn deur lag. Na maandenlang op deze manier gekweld te zijn, kon ik niet meer voort gaan met te doen wat ik op des Heeren dag gewoon was te doen. Mijn ogen waren op de Heere gericht, en op zekere dag kwam deze bijbeltekst met kracht op mijn gemoed: 'Voorwaar zeg Ik ulieden: Er is niemand, die verlaten heeft huis of broeders of zusters of vader of moeder of vrouw of kinderen of akkers om Mijnentwil en des Evangelies wil, of hij ontvangt honderdvoud, nu in dezen tijd huizen en broeders en zusters en moeders en kinderen en akkers, met de vervolgingen, en in de toekomstige eeuw het eeuwige leven' (Mark.10:29-30). O, ik dacht: Er is een toekomstige eeuw, en in die toekomstige eeuw het eeuwige leven. Ik dacht, dat als onze jonge koningin mij een belofte moest doen, ik haar zou geloven; en zou ik dan niet de Koning der koningen en de Heere der heren geloven? Ik besloot terstond om mijn betrekking te verlaten, en ik gevoelde zo zeker dat de Heere voor mij zou zorgen en in al mijn behoeften voorzien, als ik nu zeker weet dat Hij dat gedaan heeft. Ik gaf te kennen mijn betrekking te willen verlaten, en ik zei mijn meester, dat de oorzaak van mijn vertrek was, dat ik op de dag des Heeren niet meer durfde te werken zoals ik voorheen gedaan had. Juist in die tijd kwam mijn vroegere meester, de predikant van Crundale, die mij aan zijn zuster aanbevolen had, naar Londen, en zij vertelde hem dat ik veel belang stelde in godsdienst, en mijn betrekking zou verlaten. Hij zei dat hij eens met mij wilde spreken en daarom belde hij aan. Toen ik opendeed zei hij tegen mij: 'O Robert, hetgeen ik van je hoorde, spijt mij erg. Mijn zuster vertelde mij dat jij veel belang stelt in godsdienst en dat jij weigert 's zondags een weinig werk te doen. Ik kan daarin niets verkeerd zien en ik denk dat jij je hebt laten meeslepen door geestdrift.' Ik wist niet wat dat betekende en ook vroeg ik het hem niet, maar ik zei tegen hem: 'Wat is recht mijnheer, God te gehoorzamen of een mens?' Hij scheen niet te weten wat hij daarop moest zeggen, maar ten laatste keek hij mij aan en zei: 'Jij bent een zeer nauwgezette jonge man, en ik denk dat jij recht handelt.'

Ik dacht nu dat voor mij een deur zou worden geopend om naar een godsdienstig gezin te gaan, en ik vertelde de mensen dat de Heere voor mij zou zorgen en in al mijn behoeften

voorzien, zolang ik zou leven, maar ik zag één woord in de bovengenoemde bijbeltekst over het hoofd, namelijk: *‘met de vervolgingen’*. Ik moest dat door ondervinding leren.

Ik ging naar vele plaatsen en aanvankelijk wilden zij mij graag hebben, en zeiden dat zij dachten dat ik precies bij hen zou passen, maar zodra ik sprak over het werken op zondag, zeiden zij: ‘O, als u op zondagen niet evengoed kunt werken als op werkdagen, kunnen wij u niet gebruiken.’ Daarom ging ik tien weken voort met een betrekking te zoeken, totdat mijn geld geheel op was en ik vreesde dat ik nooit een betrekking zou krijgen. Toen ik op zekere dag zeer beproefd, verzocht en terneergeslagen, de Doughty Street afliep, en dacht dat ik maar weer terug moest gaan naar huis, en proberen werk te krijgen in een boerenwoning op het platteland, kwamen plotseling deze woorden als een stem: ‘Zie, zo Hij mij doodde, zou ik niet hopen?’ Dit bracht in een ogenblik een gezegende verandering in mijn gemoed en gevoelens teweeg, en al mijn moeite was weg. Het kwam in mijn gedachte op, dat mijn vroegere medewerkster mij gevraagd had haar te bezoeken. Ik deed dat en ze zei tegen mij: ‘Ik kan niet begrijpen hoe het mogelijk is dat u zolang werkloos bent, omdat u zo volhardend bent. Ik ben er zeker van dat u gebrek aan geld hebt’, en zij legde een gouden munt van 20 shilling in mijn hand, en zei: ‘Als u nooit in staat bent om het mij weer terug te betalen, zal ik u er nooit over lastig vallen.’ Dit gaf mij oorzaak om de Heere te loven, te prijzen en te danken, want ik was er zeker van dat het van Hem kwam. Maar mijn moeite was niet voorbij, want spoedig hierna werd ik ziek, ik kreeg de pokken, en lag ermee in bed in de tijd dat de postzegel van een stuiver in gebruik kwam, en ik schreef de eerste brief van ‘een stuiver’ in bed. Tijdens deze bezoeking werd ik zeer ondersteund en vertroost uit het Woord des Heeren, en ik gevoelde dat ik mijzelf in Zijn handen kon overlaten. Zodra ik ertoe in staat was, begon ik opnieuw een betrekking te zoeken, en bad de Heere mij er een te geven, waar ik Hem dienen kon. Na enige tijd hoorde ik van een betrekking bij een heer die een zoon was van de aartsbisschop van York, en mij werd verteld dat het een zeer godsdienstig gezin was. Ik ging erheen, en werd aangenomen. Hier waren de zondagen heel rustig, en kon ik tweemaal op de dag des Heeren naar de kerk gaan. Wij gingen ook elke morgen en elke avond naar de godsdienstoefening, en de heer las niet alleen het Woord des Heeren, maar hij verklaarde het ook. Soms placht hij ons te zeggen dat zaligheid van de Heere is, en op andere tijden dat het van onszelf afhing. Er hingen schriftgedeelten aan de muren; onder andere deze: ‘Gij God, ziet mij.’ De bedienden waren ook zeer godsdienstig, maar ik kon mij niet voorstellen hoe zij zo gelukkig konden zijn in hun godsdienst, en zo zeker om naar de hemel te gaan, wanneer zij zo lichtzinnig en lichtvaardig waren, en zo vol van deze ijdele wereld, terwijl ik waakte over elke gedachte, elk woord en elke daad, en vele vrezende had dat ik voor eeuwig verloren zou zijn. Na er enige maanden te zijn geweest, vertelde de heer mij dat zij op bezoek gingen bij enige van zijn vrienden in de streek, en dat ik met hen mee moest gaan. De eerste plaats waar wij heengingen was een grote vestiging nabij Oakham in Rutlandshire, Burley-on-the-Hill genaamd. Maar waar ik ook heenging, overal droeg ik mijn zonden mee, die een zware last waren; en ik ergerde mij aan de vuile taal van de goddelozen. Er waren ook andere bezoekers, waaronder de hertogin van Beaufort. Alles tezamen zaten er ongeveer dertig bedienden aan het middagmaal. Maar in plaats van naar binnen te gaan om met hen te eten, placht ik in de velden en het bos te wandelen, belijdende mijn zonden. De opperhofmeester was een belijder, en hij waarschuwde mij voor twee van de bedienden; zij zouden zeer gevaarlijk zijn, omdat zij in de uitverkiezing geloofden en een man hoorden die predikte dat wij in allerlei zonde mogen leven en als wij uitverkoren zouden zijn, dan zouden wij zalig worden. Ik sprak daarom alle zes weken dat ik daar verbleef niet tegen deze twee mensen, hoewel ik naderhand bemerkte, dat zij godvrezende mensen waren; en de predikant

die zij hoorden, was de heer Philpot van Oakham. In latere jaren maakte ik kennis met een van hen in de Eden Street kapel.

De heer bij wie ik woonde was geen predikant, maar hij noemde zichzelf een oefenaar. Op een avond predikte hij uit de woorden: ‘O alle gij dorstigen, komt tot de wateren, en gij, die geen geld hebt, komt, koopt en eet, ja komt, koopt zonder geld en zonder prijs, wijn en melk.’ Hij vertelde ons dat de wijn en melk van het Evangelie ons allen aangeboden werd, en dat alles wat wij te doen hadden, was om het aan te nemen. Het lag alles voor ons uitgespreid op de tafel, en als wij het namen, zouden wij zalig zijn, maar als wij weigerden het te nemen, zouden wij verloren zijn. Ik gevoelde echter dat ik verloren wás, want hij kon mij evengoed gezegd hebben een wereld te scheppen als om te geloven en te doen zoals hij mij vertelde. Hij zei niet één woord tot een dorstige ziel. Na de preek gaf hij dit gezang op:

*‘Hoe zoet klinkt de naam van Jezus,
In het oor van een gelovige!’*

Ik dacht: O ja, een gelovige, maar ik ben een óngelovige; ik kon niet geloven. De mensen schenen allen gelukkig, maar ik was zeer ellendig; ik gevoelde mijzelf zo’n grote zondaar, en ik kon geen weg zien ter ontkoming aan de eeuwige foltering, en mijn geroep was: ‘Heere, help mij; Heere, behoed mij, of ik verga.’ In deze verloren toestand keerde ik met het gezin naar Londen terug. Spoedig nadat wij thuis kwamen, bezocht mij een man die ik kende, en hij vroeg mij waar ik ‘s zondags heenging. Ik zei hem dat ik naar de kerk ging. Toen vroeg hij: ‘Welke leerstukken hoor je?’ Ik zeide: ‘Van de Kerk van Engeland’; maar hij vroeg: ‘Hoor jij de predikant ook de leer van de uitverkiezing prediken?’ Ik vroeg wat dat was. Hij antwoordde: ‘Dat God Zijn volk heeft uitverkoren, en de anderen verlaten.’ Ik zei dat ik dat niet geloven kon en dat de Heere niet rechtvaardig zou zijn, als Hij ons niet allen een mogelijkheid schonk en dat ik geloofde dat het onze eigen schuld was als wij niet zalig werden. Derhalve noemde de man verscheidene gedeelten uit Gods Woord, zoals: ‘De uitverkorenen hebben het verkregen, en de anderen zijn verhard geworden’, ‘Maar toch, o mens, wie zijt gij, die tegen God antwoordt?’ en ‘allen wier namen niet geschreven waren in het boek des levens des Lams, werden geworpen in den poel des vuurs en sulfers.’ Deze bijbelteksten bleven mij bij en dreven mij tot de Heere in gebed uit. De volgende woorden kwamen in mijn gedachten, en bleven mij bij: ‘En zij onderzochten dagelijks de Schriften, of deze dingen alzo waren. Hoe meer ik de Schriften onderzocht, des te meer ik de leer van de uitverkiezing zag, maar in mijn zondige hart ontdekte ik er grote vijandschap tegen.

Na twaalf maanden in deze plaats te hebben ingewoond, veranderde ik van beroep en ging als hoofdbediende inwonen bij een gezin in een plaats tussen Canterbury en Dover in Kent, Barham genaamd. De vrouw was een dochter van wijlen de heer Henry Oxenden. Mijn ziel was terneergebogen onder de last van mijn zonden en Gods Woord veroordeelde mij. Ik hoorde geen andere prediking dan zaligheid door de werken der wet. De predikanten die ik hoorde, vertelden mij te doen, te doen, en ik was gewillig te doen, maar ik schoot zeer veel te kort. Als ik mijzelf met Gods Woord vergeleek, vond ik mijzelf altijd in gebreke, en in plaats van beter, werd ik slechter en slechter, totdat ik neerviel en er niemand was om te helpen. Mijn mond was gestopt, en ik was schuldig voor God. Ik werd ertoe gebracht om te gevoelen dat het volstrekt onmogelijk was om zalig te worden door de werken der wet, maar ik wist geen andere weg. Ik had nooit een predikant iets horen zeggen over rechtvaardiging door het geloof.

Op een avond ging ik uit wandelen en mijn ziel was in mij terneergeslagen. Ik gevoelde mij gereed om om te komen, op de rand van de eeuwige pijn. O, dacht ik, hoe kan ik de toekomstige toorn in de buitenste duisternis uithouden? Ik kwam bij een poort van een tolhek, en de man die de poort bewaakte, begon tegen mij over godsdienst te praten. Ik vertelde hem dat ik een verloren zondaar, op de rand van de eeuwigheid was, en dat ik in het lezen van de Bijbel kon zien dat er tweeërlei volk was: een gezegend volk en een vervloekt volk; een zalig volk en een verloren volk; en dat ik bevreesd was dat ik niet een van de bevoorrechten was. ‘O broeder’, zei hij, ‘als ik u was zou ik mij hierover niet laten verontrusten.’ Hij ging verder met te zeggen dat hij bij de Strenge Baptisten geweest was, en dat zij alleen maar spraken over hetgeen vóór de grondlegging der wereld gedaan was. Hij zei dat hij weer teruggegaan was naar de Methodisten en dat hij wist dat wij medewerkers moesten zijn; als wij het onze deden, zou God het Zijne doen. Ik vertelde hem dat ik lange tijd geprobeerd had het mijne te doen, maar volkomen gefaald had, en dat ik geen hoop had om gered te worden. Hij zei: ‘Je schijnt in grote narigheid te zijn. Ik heb een oud boek gekregen, dat ik je lenen wil. Ik denk niet dat het iets voor mijzelf is. Ik lees er nooit in, maar het kan voor jou in jouw toestand geschikt zijn.’ Toen ik met het oude boek naar huis ging, hoopte ik daardoor onderwezen te worden in dat ik zalig kon worden door mijn eigen werken. Maar het boek bevatte het tweede deel van de gezangen van Daniël Herbert, en in het lezen daarvan zag ik twee soorten mensen. ‘De verborgenheid den HEEREN is voor degenen die Hem vrezen; en Zijn verbond, om hun die bekend te maken.’ Ik zag de scheidslijn tussen de rechtvaardigen en de goddelozen. Ik kon zien dat de Kerk van Christus, van eeuwigheid tot eeuwigheid, met een vurige muur ommuurd was, en naar mijn gevoelen was ik buitengesloten. ‘O wee; want die dag is zo groot, dat zijns gelijke niet geweest is!’ Ik vond onder het lezen van het boek dat er nog twee delen waren, en ik zond bericht naar Londen en kreeg ze alledrie. Ik las ze herhaaldelijk, en toen ik bij de volgende woorden kwam, die zo’n zekerheid als deze uitdrukten:

*‘Wanneer Jezus Zijn vrijgekochten naar Huis roept,
Zal de arme Herbert er zijn’,*

dacht ik: O, wat een gelukkige man! O, als ik dat van mijzelf kon zeggen, hoe blij zou ik dan zijn! Ik riep tot de Heere of Hij mij wilde tonen dat ik een van zijn uitverkorenen was. Ik bracht het oude boek terug naar de man die het mij leende, en zei hem dat als alle mensen in de wereld mij zouden zeggen dat God geen uitverkoren volk had, ik dan zeggen zou: ‘Ik weet dat Hij het wel heeft; en als ik niet in het verbond was uitverkoren eer de wereld geschapen was, dat er dan niet de minste hoop was, dat ik ooit zalig zou worden.’ Ik vroeg hem of hij ooit een predikant de leer had horen prediken, die de boeken van Herbert bevatte. Hij antwoordde: ‘Ja, ik weet een man die dezelfde zaken predikt, maar ik ga hem nooit horen, want ik vind hem te streng.’ Daarom ging ik de man die hij ‘te streng’ noemde, horen. Ik moest vier mijlen lopen en kwam in een kleine, oude plattelandskerk (Denton Church, nabij Barham, tussen Canterbury en Dover). Er waren ongeveer veertig mensen; de meeste van hen waren boerenarbeiders met kielen, en hier en daar een boer met een jas aan. Hij nam als zijn tekst Rom. 9:22-23, en hij zei: ‘Hier zijn vaten des toorns en vaten der barmhartigheid, twee soorten mensen, van alle eeuwigheid door Gods soevereiniteit gescheiden; en er werd nooit een schaap in een bok veranderd noch een bok in een schaap, en het zal ook nooit gebeuren. Zij zijn altijd onderscheiden; de ene zal voor eeuwig bij de Heere zijn in eeuwige heerlijkheid, en de andere in de buitenste duisternis, in eeuwige

kwelling. Met de hulp des Heeren zal ik u de twee zaden aantonen.’ Hij begon te spreken van Kaïn en Abel, Jakob en Ezau, Saul en David; en terwijl hij de zondaar van de heilige scheidde, beefde ik en verblijdde mij. Verder zei hij: ‘De vraag van het hoogste belang voor ons is, waar wij toe behoren. Ik zal nu spreken van de kentekenen en bewijzen van Gods volk. Al Gods volk is van de Heere geleerd, en wij worden niet in het duister gelaten van wat deze leer is. Hij zal berispen of de wereld ‘overtuigen van zonde’. Bent u een gevoelige zondaar, een verlóren zondaar?’ ‘O ja’, zei ik bij mijzelf. Hij vroeg: ‘Roept u dag en nacht om genade?’ ‘O ja, dat doe ik.’ ‘Verlangt u de Heere te kennen als uw God en Zaligmaker? Is dit uw wens:

*‘Het is een punt dat ik verlang te weten,
Dikwijls veroorzaakt het angstige gedachten,
Heb ik de Heere lief, of niet?
Ben ik de Zijne, of ben ik het niet?’*

Hoe dierbaar was mij dit couplet. Het was inderdaad een woord te rechter tijd, als gouden appelen in zilveren gebeelde schalen; mijn ziel dorstte naar God, naar de levende God. O, als ik maar zeggen kon: ‘De Heere is de mijne en ik ben de Zijne!’ Ik ging de heer Richmond¹ horen zo vaak als ik kon, en elke keer dat ik hem hoorde, ging hij in op mijn angsten, kwellingen en de zaken die ik doormaakte. Eenmaal las hij deze woorden als zijn tekst: ‘Ontwaak, gij die slaapt, en sta op uit de doden, en Christus zal over u lichten’, en na het lezen van deze woorden stopte hij even, en uitte daarna ernstig deze woorden: ‘Die oren heeft om te horen, die hore.’ Ik zag in een ogenblik dat maar heel weinig mensen oren hadden om te horen, en ik begon mijzelf te onderzoeken of ik oren had om te horen. Ik dacht: Als de heer Richmond wist welk een groot zondaar ik was, hij niet de dingen kon zeggen, die hij van tijd tot tijd zei om mij aan te moedigen, en ik voelde dat ik hem graag zou vertellen, welk een groot zondaar ik mijzelf gevoelde te zijn. Zo verliet ik op zondagmiddag de kerk en wandelde langzaam tot hij mij inhaalde op het pad dat hij naar huis liep. Maar toen ik zag dat hij mij volgde, beefde ik over mijn gehele lichaam, en ik voelde dat ik niet tot hem kon spreken, als hij niet tot mij zou spreken. Eerst ging hij mij voorbij, en scheen geen aandacht aan mij te schenken, maar daarna bleef hij stilstaan tot ik bij hem kwam, en hij zei tegen mij: ‘Het is een grote weldaad om één dag van de zeven dagen af te zonderen voor de dienst van God.’ Ik zei: ‘Ja, mijnheer, zo is het.’ Hij begon heel vriendelijk tegen mij te praten, en ik vertelde hem, welk voor een groot zondaar ik mijzelf gevoelde te zijn, en welke angsten ik had dat ik niet een van Gods bevoorrechte en uitverkoren volk was, en dat mijn naam niet stond geschreven in het boek des levens des Lams. Toen hij mij verliet, gaf hij mij de hand en zei, dat hij iets gekregen had, dat hij mij heel graag zou laten lezen, en dat hij het naar mij zou opsturen. Toen ik thuiskwam, werd ik beproefd en aangevochten over hetgeen ik tegen hem gezegd had. Ik dacht dat als hij mij zag zoals ik mijzelf zag, hij niet tegen mij kon praten zoals hij deed. Ik schreef hem een brief, en hij zond mij spoedig een antwoord, waarvan het volgende een afschrift is:

9 oktober 1841

Robert Link,

¹ De heer Richmond was de zoon van ds. Leigh Richmond, schrijver van ‘De dochter van de veehouder’ en ‘De hutbewoonster’.

Ik heb met aangenaamheid de brief en de coupletten die jij mij toezond, gelezen. Voorzover zij bewijs verschaffen, vertrouw ik dat jij door de bijzondere genade Gods, niet alleen de kennis, maar ook de liefde en de heiligmakende kracht van de waarheid zoals zij in Jezus is, ontvangen hebt; en dat allen, en niemand anders dan zij die door de Geest Gods geleerd en geleid worden, die wezenlijk en op doeltreffende wijze ontvangen. En wie zijn zij? Degenen wiens namen geschreven zijn, en van eeuwigheid geweest zijn, in het boek des levens des Lams. Moge jij van dag tot dag bewaard worden om te wandelen in de vreze des Heeren en in de vertroosting des Heiligen Geestes.

Ik zal heel blij zijn een gesprek met je te hebben, wanneer een gunstige gelegenheid zich voordoet, over verscheidene punten in je brief vermeld, die betrekking hebben op de christelijke bevinding en praktijk.

De uwe, met de beste wensen en christelijke groeten,
Henry S. Richmond.

Samen met de bovengenoemde brief zond hij mij twee in druk uitgegeven predikaties van de heer J.C. Philpot: 'De smader geantwoord' en 'Het opgaan van de Morgenster'², gepredikt te Allington, nabij Devizes, op zondag 9 augustus 1840. 'De smader geantwoord' was uit Psalm 119, de verzen 41 en 42: 'En dat mij Uw goedertierenheden overkomen, o HEERE, Uw heil, naar Uw toezegging; opdat ik mijn smader wat heb te antwoorden, want ik vertrouw op Uw woord.' Toen begon ik de preek te lezen, die *mij* scheen te lezen, en te vertellen alles wat ik gedaan had. De heer Philpot sprak over vele zaken die een levende ziel smaden, en al deze zaken smaadden ook mij en ik verwonderde mij erover hoe iemand alles kon weten wat ik meegemaakt had. Wanneer hij sprak over het antwoord op al de versmadingen, zei hij dat het was 'op grond van genade'. Dat kwam overeen met waar ik was; ik was schuldig, en genade was inderdaad welkom nieuws voor mij. Toen ik verder las, werd het gezegende leerstuk van de rechtvaardiging door het geloof en de toerekening van de zonde, en van de gerechtigheid opengelegd; en ik zag dat alles wat ik probeerde te doen in het uitwerken van mijn eigen zaligheid door de werken der wet, gedaan was door de Heere van leven en heerlijkheid, en dat Hij de wet ten einde toe volbracht had en een eeuwige gerechtigheid aangebracht, welke is 'tot allen en over allen die geloven.' De Heere schonk mij geloof om te geloven, en ik bevond het zoals de geachte heer Hart zegt: 'Ik verwachtte de hel, Hij schonk mij de hemel', en zoals de heer Kershaw eens opmerkte: 'Het was een uitgewerkte zaligheid voor een uitgewerkte zondaar.'

*'Hoe dierbaar verscheen die genade,
Het uur dat ik voor het eerst geloofde!'*

en zij is sindsdien dierbaar toegenomen. Ik wenste dat alles wat adem had, mij hielp om den HEERE te loven, en Hem te danken voor Zijn onuitsprekelijke gave, en voor de stervende liefde van de Heere van leven en heerlijkheid:

*'Wat Hij verdroeg, kan geen tong zeggen,
Om onze zielen te verlossen van dood en hel.'*

² Deze preken zijn in het Nederlands uitgegeven in het tweede viertal leerredenen, preek 1 en 3, door uitgeverij H. Bokma in Heeg.

Ik ging naar buiten om de poort te sluiten. Het was een mooie met sterren verlichte nacht, en de volgende woorden kwamen zo dierbaar tot mij: 'De hemelen vertellen Gods eer, en het uitspansel verkondigt Zijner handen werk.' Ik voelde mij als iemand in een nieuwe wereld; het oude was voorbijgegaan, en alles was nieuw geworden; mijn zonden waren alle weg, en ik dacht dat het afgedaan was met moeite, en afgedaan met deze wereld, en ik weldra de lof des Heeren zou zingen, en dan heengaan om voor eeuwig met Hem te zijn. Ik was zeven en twintig jaar oud, en ik schreef:

*'Zeven en twintig jaren van mijn korte leven
Zijn snel weg- en voorbijgegaan,
En misschien mag het ene dat ik nu begon,
Blijken het laatste te zijn.'*

Ik verwonderde mij hoe iemand ingenomen kon zijn met de ijdele dingen van deze wereld. Ik gevoelde: 'Laat hen voor den HEERE Zijne goedertierenheid loven, en Zijne wonderwerken voor de kinderen der mensen!' Ik wenste dat allen zagen zoals ik zag, en gevoelden zoals ik gevoelde. Ik vroeg de Heere hoe het kwam dat mensen zo zorgeloos en onverschillig konden zijn omtrent hun onsterfelijke zielen, en Hij antwoordde mij met deze ernstige woorden: 'U is het gegeven de verborgenheden van het Koninkrijk der hemelen te weten, maar dien is het niet gegeven.' Ik gevoelde dat ik alleen stond als iemand, die uit het graf opgestaan was, en dat degenen om mij heen mij evenmin begrepen als degenen die in hun graven achterbleven. Mijn metgezellen waren de Bijbelheiligen, Abraham, David, Jakob en anderen, en ik was benieuwd te weten waar zulke mensen thans gevonden werden. Ik keek naar de bisschoppen en de predikanten, maar zij waren niet als degenen van wie ik in de Bijbel las, en ook niet zoals de heer Philpot. Ik gevoelde zo'n liefde tot hem, dat ik, als het in mijn macht was, de gehele wereld wel kon doorgaan om hem te vinden en te horen, als hij nog in leven was. Weinig dacht ik eraan, dat ik, toen ik het jaar daarvoor te Burley-on-the-Hill was, nog geen twee mijlen verwijderd was van Oakham, waar hij toen predikte; en nog minder kon ik toen denken dat ik binnen twee of drie jaren bevoorrecht zou zijn om hem meer dan twintig jaren lang te horen en met hem in hechte vriendschap te wandelen.

In de wonderdadige voorzienigheid des Heeren werd ik weer teruggebracht naar Londen, waar ik vele beproevende zaken moest doormaken, en niemand had om mijn zorgen aan te vertellen behalve aan de Heere. Ik kende niet één godzalig persoon om mee te spreken; en in één zware beproeving kon ik verscheidene dagen lang niet nabij de Heere komen; ik was als iemand die zei: 'Wanneer ik roep en schreeuw, sluit Hij de oren voor mijn gebed', maar na enige dagen lang op deze wijze aangevochten en heen en weer geslingerd te zijn, werd de volgende bijbeltekst met zoetheid en kracht toegepast: 'Want een Kind is ons geboren, een Zoon is ons gegeven, en de heerschappij is op Zijn schouder; en men noemt Zijn Naam Wonderlijk, Raad, Sterke God, Vader der eeuwigheid, Vredevorst', en het kwam in mij op, dat ik nooit aan Hem gedacht had als 'Vader der eeuwigheid', maar wel als 'Zoon der eeuwigheid', en terwijl ik erover nadacht, kwamen deze woorden: 'Ik en de Vader zijn één', en ik zag zo'n zalige eenheid tussen de drie Goddelijke Personen als ik tevoren nooit gezien had; en ik kon het niet in betere woorden uitdrukken dan men in de Kerk van Engeland doet: 'De Vader is eeuwig, de Zoon is eeuwig en de Heilige Geest is eeuwig; nochtans zijn het niet drie Eeuwigen, maar het is één Eeuwige. De Vader is almachtig, de Zoon is almachtig, de Heilige Geest is almachtig; en nochtans zijn het niet drie Almachtigen, maar het is één Almachtige.' Zodra ik zag dat de 'heerschappij op Zijn schouder' was, was alle onrust van

mijn schouder af, en werd ik in staat gesteld om mijn last op de Heere te werpen, en te geloven dat Hij mij erdoor zou brengen, en alles wel zou voorzien. En zo deed Hij ook; Hij hoorde en beantwoordde mijn gebed, en de beproeving mijns geloofs was ‘veel kostelijker dan van het goud dat vergaat’, en ik kon ‘den HEERE loven, want Hij is goed; want Zijn goedertierenheid is in der eeuwigheid.’

Ik ging nog altijd naar de kerk, en ik hoorde een predikant die Baker heette, en die de leerstukken der genade predikte, de waarheid naar de letter, maar niet in de kracht; er zat geen leven in zijn prediking, en onder zijn bediening werd ik uitgetogen, geslagen, en halfdood achtergelaten, en ik gevoelde vaak wat de geachte Daniël Herbert zegt:

*‘Heere, leid mij naar een plaats,
Waar ik horen kan dat het alles uit genade is.’*

Omtrent deze tijd kwam er een arme oude man naar het huis waar ik woonde, en naar hetgeen ik hem hoorde zeggen, dacht ik, dat hij de zaken die ik meegemaakt had ook kende, ik ontdekte dat hij het pad kende: hij was iemand uit de gemeente van de heer Huntington, hoewel ik in die tijd niet wist, dat zo’n man als de heer Huntington ooit bestaan had. Hij leende mij enige boeken van de heer Huntington; ook bracht hij mij een boek van Elisha Coles over Gods soevereiniteit, de gezangen van de heer Hart, en de Evangelie Banier, welke mij alle heel dierbaar waren, en ik was nooit zo gelukkig als wanneer ik in gezelschap was van deze arme man. Ik was eensgeestes met hem: hij was de eerste die ik ontmoette, tot wie ik openlijk kon spreken van des Heeren genade en goedheid aan mijn onsterfelijke ziel bewezen. Toen hij op zekere dag kwam, zei hij tegen mij: ‘Er komt een man prediken in de Eden Street, Hampstead Road, en ik zou heel graag willen dat jij hem hoorde; ik ben er zeker van dat zijn bediening nuttig voor je zal zijn. Zijn naam luidt Philpot.’ Ik vertelde hem dat ik in 1841 twee predikaties van een man met die naam gelezen had, en dat de Heere ze zo aan mijn ziel gezegend had, dat ik zo’n grote liefde tot hem gevoelde, dat ik de hele wereld door kon gaan om hem te vinden, als het in mijn macht geweest was dat te doen, en ik vroeg hem of hij dacht dat het dezelfde man was. Hij zei: ‘Ja, het moet zeker dezelfde zijn.’ Ik was verheugd bij de gedachte hem te horen, en mijn gevoelens waren - daar ik zo’n zegen gehad had in het lezen van zijn predikaties - : Wat zal het zijn als ik hem kom te horen? Daarom haastte ik mij op de morgen van des Heeren dag, 13 augustus 1843, naar de Eden Street Kapel, en toen ik daar kwam, ontdekte ik dat de mensen zo snel als zij konden in de kapel samendrongen. De tekst was Ex. 33:16³, en de heer Philpot sneed spoedig al mijn godsdienst af door aan te tonen, hoever wij konden gaan, dat wij zelfs de leer van vrije genade konden voorstaan, en niets anders zijn dan een dwaze maagd, en het woord: ‘Gij zijt die man!’, maakte diepe indruk op mij, en de stem des Heeren was met macht, zowel in het vernederen, als in het verhogen, en ik gevoelde dat God in de heer Philpot een God der waarheid was. Ik had er niet aan gedacht de kerk te verlaten, maar toen ik er weer heenging, was het dood, en wanneer ik naar de Eden Street ging, was het leven. Zo worstelde ik en ik hinkte enige maanden lang op twee gedachten, maar de nood dwong mij de kerk te verlaten, en mijn thuis te maken in de Eden Street Kapel, hoewel ik mij onwaardig achtte om onder dat volk op te gaan. Ik dacht dat zij een heilig en rechtvaardig volk waren, meer de engelen dan de mensen gelijk. Ik dacht niet dat zij zulke grote zondaren waren als ik. Ik dacht dat zij waren als Abraham, Jakob, David en andere Bijbelheiligen; en als zij mij verteld hadden, dat zij

³ In het Nederlands uitgegeven in het 3e viertal, de eerste preek.

iemand als ik niet in die plaats konden hebben, zou ik niet kwaad zijn geweest, omdat ik mij zo'n grote zondaar voelde. Als iemand mij in die tijd verteld zou hebben dat ik ooit zou zijn waar ik nu ben en wat ik nu ben, zij konden mij evengoed verteld hebben dat ik koning van Engeland zou worden.

Rond deze tijd schreef de heer Richmond mij, om te vertellen van een predikant in Londen, van wie hij dacht dat ik hem met profijt zou kunnen horen. Ik schreef hem terug, om hem te zeggen, dat ik enkele mensen gevonden had in een kleine kapel, waar ik de heer Philpot hoorde, en dat ik mij zo aan hen verbonden voelde, dat ik niet wenste ergens anders heen te gaan; dat ik met hen hoopte te leven en te sterven, en een nimmer eindigende eeuwigheid door te brengen. Ik ging de Eden Street Kapel in en uit om het Woord te horen, en niemand scheen mij op te merken, maar ik was daarover niet verbaasd, want ik gevoelde mij niet waardig om opgemerkt te worden. Ik vond het vaak goed daar te zijn, zowel op zondag als op de doordeweekse avonden. Ik was in dienst als hoofdbediende, en moest zorgen voor een diner om half zeven op de dinsdagavonden, en het vroegste dat ik kon vertrekken van Oxford Square, waar ik woonde, zou om kwart over zeven zijn, en ik moest ongeveer twee mijlen gaan. Daarom was ik gewend te rennen zo snel als ik kon en kwam dan precies op tijd om de preek te horen. Soms hoorde ik de heer MacKenzie, de heer Kershaw, de oude John Warburton en anderen, en het was voor een ogenblikje als ten hemel te gaan; 'het Woord des HEEREN was dierbaar in die dagen.' Eenmaal hoorde ik de heer Sears over de woorden: 'En Ik, zo wanneer Ik van de aarde zal verhoogd zijn, zal hen allen tot mij trekken' (Joh.12:32). Hij zei, dat hij eerst wilde spreken van de Heere, verhoogd zijnde in het eeuwigdurend verbond en daarna aan het kruis, en daarna in de harten van zondaren; en toen hij tot dat gedeelte kwam, gevoelde ik dat Hij in mijn hart verhoogd was geweest.

Wanneer het 's zondags collecte was, waren zij gewend te vermelden, hoeveel geld zij hadden geleend en hoeveel rente zij moesten betalen. Ik gevoelde hoe gewillig en verblijd ik zou zijn om hen alles te laten hebben wat ik gespaard had, zonder enige rente, maar ik dacht dat zij het van zo'n onwaardige zondaar als ik was, niet wilden aannemen, noch had ik de vrijmoedigheid het hun aan te bieden. Ik had zo'n eerbied voor de diakenen, dat ik niet dichtbij hen lopen kon. Een van hen woonde in de Tottenham Court Road, en ik was gewend te lopen aan de andere kant van de weg waar hij woonde, alleen maar om hem te zien te krijgen. Er was middenin de weg een standplaats voor huurrijtuigen, daarom gluurde ik tussen de paarden door om hem in zijn winkel te zien, maar ik wilde niet dat hij mij zag. Ik dacht dat hij zo'n heilige man was en wenste hem gelijk te zijn. Ik was gewoon de kleine kerk gade te slaan bij de ordonnantie van des Heeren avondmaal, met een begerig verlangen om één met hen te zijn. Zij waren gewend het gezang te zingen:

*'Maar kan er, vertel mij, kan er zijn
Onder Uw kinderen, plaats voor mij?'*

Ik dacht niet dat er onder Gods volk plaats kon zijn voor zo'n grote zondaar als ik was, maar nadat ik de Eden Street Kapel ongeveer twee en een half jaar bezocht had, zag ik op een zondagmorgen op mijn weg naar huis vanuit de kapel een van de leden dezelfde weg lopen. Hij was een arme werkman, en ik raakte met hem in gesprek. Ik had die morgen een goede tijd gehad in het horen van het Woord uit de tekst: 'Het weinige, dat de rechtvaardige heeft, is beter dan de overvloed veler goddelozen.' Ik gevoelde dat ik dat weinige had, en wij wandelden en spraken samen over de goedheid der Heeren. Later vertelde hij de diakenen van mij, die toen notitie van mij begonnen te nemen en vriendelijk tegen mij te spreken. Zij

plachten de bidstond op een doordeweekse avond in de consistoriekamer te houden, en ik probeerde in de kapel dichtbij de deur van de consistoriekamer te kruipen, waar ik luisteren kon en niet gezien werd. Maar op een avond ging een van de mensen naar binnen, en vertelde de diaken die de vergadering leidde, dat ik in de kapel was, en hij riep uit: ‘Robert Link, kom in, gij gezegende des HEEREN, waarom zoudt gij buiten staan?’ Omtrent deze tijd werd ik bevoorrecht met een goede gelegenheid in het horen van de heer Burch, uit Staplehurst, over de woorden: ‘Dat de HEERE uw God u kastijdt, gelijk als een man zijn zoon kastijdt’ (Deut.8:5). Hij zei dat al Gods volk gekastijd wordt en een werk der wet doormaakt, maar dat velen daarover erg beproefd worden of zij ooit een werk der wet gehad hebben. Zij horen anderen ervan spreken dat zij geschud zijn boven de hel; en omdat zijzelf zulke dingen niet hebben meegemaakt, denken zij dat zij het helemaal mis hebben. Maar hij zei dat de Heere een Soeverein is, en dat Hij sommigen op een zachtere wijze onderwijst; hier een weinig, daar een weinig. Hij zei dat hij uit Gods Woord zou aantonen wat een werk der wet is. Hij begon waar de Heere met mij begon, en leidde mij van stap tot stap, en verklaarde de weg die de Heere mij geleid had, veel beter dan ik het zelf verteld kon hebben. Ik kon zeggen: ‘Dat ken ik, dat heb ik ook ondervonden, dat heb ik meegemaakt, en als hetgeen u zegt waar is, ben ik waar.’ Toen stopte hij even en zei: ‘Als u deze zaken kent, hebt u een werk der wet gehad, en bent u gekastijd geweest.’ Ik gevoelde dat ik voor alle mensen kon uitroepen en zeggen: ‘Ik weet dat ik een werk der wet gehad heb, en dat ik gekastijd ben geweest.’ De diakenen waren nu heel vriendelijk en erg goed voor mij. Een van hen nodigde mij uit om bij hem thuis thee te drinken teneinde de heer Burch te ontmoeten. Dit veroorzaakte heel veel verontrusting bij mij, omdat ik mij zo erg ongeschikt gevoelde om onder zulke godzalige mensen te gaan; ik dacht: ‘Hoe zal ik mij houden? En wat zal ik zeggen? Hoe zal ik mijzelf gedragen in de tegenwoordigheid van een knecht van de allerhoogste God?’ Ik wist dat de heer Burch zo’n knecht was, omdat ik door hem de stem des Heeren gehoord had. En als ik thee had moeten gaan drinken bij de koningin, zou ik het niet zo zwaar hebben opgevat. Spoedig hierna vroegen de diakenen mij om mij aan de kerk te verbinden. ‘O’, zei ik, ‘u kunt mij niet in de kerk hebben; ik ben een zondaar.’ Zij zeiden: ‘Wij zijn ook zondaren, en wij wensen niet anders dan ons met zondaren te verenigen.’ Ik kon niet geloven, dat zij zulke grote zondaren waren als ik, maar ik wist dat ik hen liefhad, en eensgeestes met hen was; en niettegenstaande al mijn onbekwaamheid en onwaardigheid durfde ik niet te weigeren om voor de kerk te gaan, want ik gevoelde:

*‘Ik kon de zondaren vertellen in het rond,
Welk een dierbare Verlosser ik gevonden had.’*

Hoewel ik tevoren vele vrezes had om naar de godsdienstoefening te gaan, werden toch, als ik daar kwam en begon te spreken, al mijn vrezes weggenomen. Ik gevoelde dat ik voor koningen zou kunnen spreken van des Heeren getuigenissen en dat ik mij niet zou schamen. Ik werd als lidmaat aangenomen, en voor een volle gemeente door de heer Burch op zondagavond, 18 januari 1846, gedoopt. Het was voor mij heel ernstig. Ik gevoelde dat ik kon gaan door stromen en vlammen om de Heere te volgen in gehoorzaamheid aan Zijn bevel; dat Zijn volk mijn volk zou zijn, en hun God mijn God. In mij was een groot verlangen, en ik gevoelde dat het een wonderlijke genade zou zijn, dat als mijn leven zou worden gespaard, de Heere mij enigermate dienstig zou maken voor Zijn arm en ellendig volk. Maar wanneer ik nu terugzie, zie ik hoe ik te kort gekomen ben, en wat een onnutte dienstknecht ik geweest ben, en dat ik als zodanig spoedig grafwaarts zal dalen.

Kort nadat ik mij aan de kerk verbonden had, werd ik uitgenodigd om met de diakenen te dineren in het huis van de oudste diaken, de heer Hale, die te Clapham woonde. De heer Godwin was er ook, en wandelde 's avonds met mij naar huis. Hij deed mij verscheidene vragen zoals hoe ik tot kennis van mijzelf en van de Heere gebracht was. En toen ik hem vertelde, welk een zegen de predikaties van de heer Philpot voor mij geweest waren, zei hij: 'Ik zal vriend Philpot over jou vertellen.' Sinds die tijd sloeg de heer Philpot acht op mij, en werd zeer bevriend met mij, wat mij deed gevoelen dat de Heere mijn verlangen vervuld had, en meer voor mij gedaan had dan ik kon vragen of denken. Ik gevoelde het een grote eer om een kleinigheid voor de heer Philpot te doen zoals hem te helpen met zijn jas, zijn haarborstel voor hem klaar te maken, hem een kopje koffie te geven in de consistoriekamer, en hem in het huurrijtuig te zien. Ik vertelde hem dat ik Lord Palmerston of Lord Salisbury van dienst kon zijn, omdat het mijn functie was het te doen, maar dat het voor mij heel wat anders was om iets voor hem te doen. Vele jaren lang was hij gewoon mij zijn bediende te noemen, en nadat hij te Croydon ging wonen, nodigde hij mij uit om hem van tijd tot tijd te bezoeken. De laatste maal dat ik hem ging bezoeken, was slechts een korte tijd voor hij heenging. Zijn wandel was in de hemelen, en hij bedacht wat des Geestes is, 'hetwelk is het leven en vrede', en bedacht de dingen die boven zijn. Toen ik hem verliet, zei hij: 'U en ik hebben elkaar meer dan twintig jaar gekend, en er is nooit iets anders tussen ons geweest dan liefde en toegenegenheid.' Ik dacht er weinig aan dat dat de laatste maal was dat ik hem zou zien. Er was geen predikant die ik ooit kende, die mij zo tot zegen geweest is als de heer Philpot. Als ik nu Gods Woord lees en kom tot gedeelten waarover ik hem heb horen prediken, wordt het alles wat hij ervan zei, vers in mijn geheugen gebracht, en eet ik het oude koren vanwege het nieuwe.

Toen ik op het punt stond mijn dienst te verlaten en te gaan trouwen, maakte ik mij erg ongerust over hetgeen ik voor levensonderhoud zou gaan doen. Het is heel moeilijk voor hoofdbedienden om levensonderhoud te krijgen uit dienstbetrekking, maar ik wist dat de Heere alle dingen kon doen. Ik begaf mijzelf in gebed, en zoals de heer Huntington zei dat hij gunstig van die verbinding kon spreken, omdat deze hem veilig naar de overkant bracht, zo ervoer ik het ook.

*'Dat was een smart die ik niet dragen kon,
Als U het gebed niet hoorde noch beantwoordde.'*

Ik probeerde een betrekking te krijgen bij de regering, en de heer met wie ik zeven jaren in mijn vorige betrekking gewoond had, zei dat hij mij een betrekking kon bezorgen. Doch dat was des Heeren weg niet; elke deur in die richting was dicht. Daarna had ik mijn zinnen gezet op een kleine boerderij, indien ik er een krijgen kon waar de waarheid gepredikt werd. Maar toen ik de diakenen van de Eden Street vertelde dat ik van plan was te proberen een stukje land op het platteland te krijgen daar ik niet kon inzien dat ik iets in Londen kon doen, zeiden zij: 'O, wij hopen dat u niet zult vertrekken.' Een van hen zei: 'U kunt een huis krijgen en de vertrekken gemeubileerd laten, en u kunt dan de tafels bedienen bij gezelschappen die dineren'; en een ander zei: 'Ja, met de zegen des Heeren zou u het op deze manier heel goed doen.' Ik gevoelde dat ik de Heere heel dankbaar zou zijn als Hij voor mij een deur zou openen dat ik bij de Eden Street Kapel kon blijven. Het zou een grote beproeving geweest zijn als ik mijn vrienden had moeten verlaten, en ik wist dat voor de Heere niets te moeilijk was.

Enkele dagen hierna bezocht ik een vriendin, die tegen mij zei: ‘U zoekt een dienstbetrekking, nietwaar?’ Ik antwoordde: ‘Ja, en ik hoop iets te krijgen waar ik de Eden Street Kapel kan blijven bezoeken.’ Zij antwoordde: ‘Ik weet een heel prettig huis waar men kamers verhuurt: Old Quebec Street nr. 12. De mensen die ze gehad hebben, heb ik een tijdlang gekend, en zij hebben het heel goed gedaan in het verhuren van die kamers.’ Ik ging erheen om ernaar te informeren, en na veel oefening en gebed nam ik het aan op 24 juni 1848, en hier ben ik vanaf die tijd geweest. Wanneer ik aan des Heeren goedheid denk, is het zo groot, dat het mij soms tot berouw leidt. Het is een huis geweest van zoveel zegeningen, en toch een huis van zorg en gebed; een huis waar de Heere het gebed hoorde en verhoorde. Een van onze eerste kamerbewoners was de geachte heer John Kershaw. Hij kwam om de drie zondagen de dienst waarnemen in de Eden Street Kapel, en wilde niet gaan logeren waar de predikanten van de Eden Street logeerden. De verhuurster daarvan kende hij. Deze was lid te Zoar, en de heer Kershaw meende, dat haar gedrag daar in tegenstrijd was met haar lidmaatschap. Daarom vroegen de vrienden van de Eden Street ons om hem te ontvangen en wij waren heel verblijd dat te doen. Wij waren, zoals hij zei: ‘één hart en één ziel in de dingen Gods’ en hij merkte op: ‘Wij moeten met mensen leven om hen te kennen.’ Vanaf die tijd waren wij zeer bevriend, en bleven het zolang als de heer Kershaw leefde. Hij zei gewoonlijk dat hij nooit graag naar Londen wilde komen zonder Robert Link te bezoeken. De laatste keer dat ik hem zag, pakte hij mij met zijn beide handen vast en zei: ‘Ik laat je niet graag gaan.’ Dit was een klein poosje voordat hij heenging.

Ten tijde van ons huwelijk zei ik tegen mijn vrouw, dat zo zeker als er een trouwdag is, er even zeker een dag van begraven zou zijn, en dat mijn gebed was, dat wie ook het eerst opgenomen werd, de ander onder de beproeving staande gehouden zou worden; en ingeval wij gespaard werden om samen te leven gedurende tien, twintig of dertig jaren, de tijd dan toch spoedig voorbij zou zijn. Wij leefden bijna drie en dertig jaren samen, en mijn gebrekkig gebed werd gehoord en verhoord; ik werd staande gehouden onder de beproeving van scheiden. In de tijd dat wij getrouwd waren, gevoelde ik hoe onzeker alles in deze wereld is en hoe ijdel alle dingen hier beneden zijn. Mijn verlangen was om te bedenken ‘de dingen die boven zijn, waar Christus is, zittende aan de rechterhand Gods.’

*‘En te zoeken duurzaam geluk,
In Hem en Hem alleen.’*

Ik schreef de volgende regels:

*‘Moge Hij, Die ons eerst schiep, onze Beschermmer zijn,
En moge Hij in alles onze Leidsman zijn;
Moge Christus ons Deel zijn en ook onze Vriend,
Moge Hij ons begin, midden en einde zijn.
Mogen wij leven op Jezus, Zijn liefde en Zijn verdienste;
Onderwezen worden door de Vader, en geleid door de Geest.
O, mogen wij met geloof en met lijdzaamheid worden gezegend,
Om op de eed van een God des verbonds te rusten,
Wat ‘al onze zaligheid en al ons verlangen’ betreft,
Hoewel verloren, ongelukkige zondaren,
Nochtans uit het vuur gerukt.’*

Op onze trouwdag kwam de heer Burch uit Cranbrook en ging met ons de kerk binnen. Hij zei dat het hem pijn zou doen als wij hem niet uitnodigden om mee te gaan. Wij hadden ongeveer twintig mensen, de diakenen en vrienden van de Eden Street, en brachten de dag door met gebed en met het zingen van gezangen. De heer Burch predikte 's middags uit de woorden: 'Het huwelijk is eerlijk onder allen'; en de heer John Wigmore predikte 's avonds uit de woorden: 'Komt herwaarts, ik zal u tonen de bruid, de vrouw des Lams.' Verscheidene vrienden zeiden, dat zij het goed gevonden hadden om daar te zijn geweest en dat het voor hen een tijd van verkwikking was vanwege de tegenwoordigheid des Heeren. De gebeden van die dag werden gehoord en verhoord en de zegen des Heeren volgde ons na, hoewel wij vele beproevingen hadden.

Wij hadden eerst maar een kort huurcontract (ongeveer van vijf jaren) en toen het afliep, viel het in de handen van de grondeigenaar, de heer Portman, en voor een nieuw huurcontract moest hij £500,- hebben, benevens reparaties, rechten en andere uitgaven, zodat toen wij het alles op orde kregen, wij ongeveer £800,- schuldig waren; maar wij ondervonden dat de Heere goed was, 'een Sterkte ten tijde van benauwdheid.' Hij hielp mij om Hem aan te roepen en mijn last op Hem te werpen, en vele malen wanneer wij in nood waren, deed Zijn goedheid een uitkomst vinden.

Ik wil één bijzondere omstandigheid vermelden. Wij hadden onze vertrekken een lange tijd onverhuurd, en wij werden in alles zeer beproefd. Op zekere dag kwam een kapitein om onze kamers te huren, maar kon een weeklang niet aankomen. Spoedig nadat wij aan hem de kamers verhuurd hadden, ontvingen wij een brief van een oude heer uit Ierland die voorheen bij ons had gelogeed, om te zeggen dat hij naar Londen kwam om een dokter te raadplegen. Hij zou naar ons toe rijden, in de hoop dat wij hem in huis zouden kunnen nemen, maar zo niet, dan wenste hij dat wij hem elders kamers konden verschaffen. Daar wij deze persoon vanuit Ierland kenden, speet het ons dat wij ze aan de kapitein hadden verhuurd. Maar juist voordat hij aankwam, snelde de kapitein in overgrote haast naar binnen. Hij vertelde dat het hem erg speet dat hij niet in onze vertrekken kon komen, daar hij onverwachts het land ingezonden werd. Hij vroeg of een goudstuk van 20 shilling ons zou voldoen voor het laten afweten van de huur, terwijl de huurprijs voor een week twee guinjes bedroeg. Wij zeiden: 'Ja, volkomen.' Daarna legde hij een goudstuk van 20 shilling neer en ging weg. Dit opende de deur voor de oude heer, die heel blij was dat wij hem in huis konden nemen. Hij zei dat hij erg zwak was, en hij was erg uitgeput. De dokter kwam op bezoek en zei dat hij een inwendig gezwel had, en dat niets voor hem gedaan kon worden. Hij werd zwakker en zwakker, en was niet in staat enig vast voedsel te nemen. In deze zwakke toestand woonde hij vier maanden bij ons. De dokter werd door zijn familie verzocht hem aan te raden dat hij zijn testament zou laten maken. Nadat de dokter dat gedaan had, zei hij tegen mij: 'Ik ben van plan een testament te maken wanneer ik beter word, en ik dacht jou, daar jij zo goed voor mij geweest bent gedurende deze langdurige ziekte, £100,- na te laten, maar in plaats van je in het testament te zetten, wil ik je het geld onmiddellijk geven. Je kunt op een dag naar mijn bankiers gaan en het halen.' Na het horen hiervan, ging ik mijn privévertrek binnen en vond vrijheid om mijn hart in dankzegging aan de Heere voor Zijn genade en goedheid jegens mij, uit te storten. Ik moest die avond uitgaan, en terwijl ik Oxford Terrace afliep, schoot het plotseling in mijn gedachten dat ik de Heere gedankt had voor hetgeen ik waarschijnlijk nooit zou verkrijgen. De oude heer zou sterven en het zou geen nut hebben als ik zonder enig bewijs zou zeggen, dat hij mij £100,- had beloofd. Na enkele dagen zei hij tegen mij: 'Ik voel me zo zwak dat ik niet in staat ben een cheque te schrijven, maar jij weet dat ik een man van mijn woord ben, en jij zult de cheque ontvangen wanneer ik beter word.'

Ik twijfelde niet aan zijn woord, maar ik wist dat de dokter had gezegd, dat hij waarschijnlijk niet beter zou worden. Ik wist dat al deze dingen in des Heeren handen waren, en de beproeving van mijn geloof ging zes weken lang door, toen hij op een morgen zei: ‘O geliefde, ik heb je die cheque nooit gegeven. Haal mij mijn schrijfgereedschap en ik zal het proberen.’ Het was een groot werk voor hem en het was zo slecht geschreven, dat ik bang was dat de bankiers het niet zouden kunnen lezen. Maar er was een heer op de bank die hem kende, en ik vroeg ernaar hem te spreken. Ik vertelde hem wat een last het voor hem geweest was om een cheque te schrijven, en dat ik bang was dat hij het niet zou kunnen lezen. Hij keek ernaar en zei: ‘Ik wil zweren dat het zijn handschrift is, ik zal je het geld geven.’ Gelijk gaf hij mij de £100,-. Spoedig hierna vertelde de dokter aan de oude heer, dat hij beter naar het platteland kon gaan, maar hij schudde zijn hoofd en zei: ‘Neen, ik wil mijn vriendelijke waard niet in de steek laten.’ De dokter zei: ‘O, neem uw waard dan mee.’ Daarom ging ik met hem naar zijn getrouwde zuster te Newick Park, Uckfield, in Sussex, waar hij na negen dagen overleed. Op een morgen kwam de dokter en zei dat hij geen vier en twintig uur meer in leven zou blijven. Zijn zuster verlangde toen erg om zijn gedachten te weten omtrent zijn bezit, maar hij was zo erg doof geworden, dat wij hem niets konden doen horen. Daarom schreef zijn zuster op de lei als volgt: ‘Allerliefste broeder, wat zou u graag gedaan willen hebben voor de heer Link, na al zijn vriendelijkheid jegens u?’ Hij las het en nam de griffel, en met grote krachtsinspanning speelde hij het klaar om £100,- te schrijven. Ik schreef toen op de lei om hem ervoor te danken, en hij pakte mijn hand en drukte hem met al de krachten die hij had, alsof hij wilde zeggen: ‘Het is je van harte gegund.’ Zijn zuster schreef toen over zijn geld, maar hij zei: ‘Ik ben zo vermoeid, u moet het tot morgen nalaten.’ Zij antwoordde: ‘O, mijn lieve broeder, er is voor u geen morgen’, terwijl ze wist dat hij het niet horen kon. Zijn ademhaling werd zwakker en zwakker, en ongeveer twee uur in de morgen blies hij zijn laatste adem uit. ‘s Morgens vertelde ik zijn zuster dat hij mij voordat wij Londen verlieten, al £100,- had gegeven. Zij antwoordde: ‘Wij zijn heel blij met u en u verdient dubbel en dwars £200,- Wij zullen de andere £100,- beschouwen als een schuld voor uw verzorging, en dan zult u geen successierecht behoeven te betalen. Zo ontving ik £200,- De oude heer liet meer dan £35.000,- na, en maakte nooit een testament. Zijn zuster zei dat zij mij als haar vriend zou beschouwen, zolang als zij zou leven, vanwege mijn grote vriendelijkheid jegens haar broeder. Zij was gewoon om mij van tijd tot tijd een schotel wild te sturen. Dit alles deed de Heere in antwoord op het gebed.

*‘O, loof den HEERE, mijn ziel!
En laat Zijn barmhartigheden niet liggen,
Vergeten in ondankbaarheid,
En zonder lofspraken sterven.’*

Na mijn geloof te beproeven, heeft de Heere mij vele andere malen in tijden van nood geholpen, en ik vertrouw dat Hij, Die mij tot zover geleid heeft, mij zal leiden tot het einde. Wanneer ik denk aan Zijn grote goedheid, vernedert mij dat soms voor Hem in het stof, en er is bij ons niets dan schande en beschaamdheid der aangezichten. Ik zie niets anders dan onvolkomenheid in alles wat ik gedaan heb, en ik heb geen verwachting dan in het volbrachte werk van de Heere van leven en heerlijkheid aan mij toegerekend. Ik gevoel mijn einde zeer nabij, en mijn dagelijks gebed is om bereid gemaakt te worden. Ik denk aan velen van des Heeren volk en aan veel dienstknechten die ik gekend en bemind heb, omdat zij Hem toebehoorden. En daar ik eensgeestes met hen ben, geeft het mij door genade een goede

hoop, dat ik met hen in de hemel zal zijn, wanneer des Heeren tijd komt. In mijn gedachten ga ik vaak terug naar onze dagen in de Eden Street. Er was toen veel meer vernederende genade en levenskracht dan er nu is. Velen waren, als een goed beladen appelboom, tot de grond neergebogen met vruchten, maar nu hebben wij meer kennis gekregen en minder van de Geest van Christus. Er is een groot verval geweest. Ik hoorde de heer Tite aan de Eden Street over de woorden: ‘Te middernacht geschiedde een geroep: Zie, de bruidegom komt, gaat uit hem tegemoet!’ Hij zei ons, dat het niet helemaal middernacht was, maar dat het tegen de avond werd, en dat het donkerder en donkerder zou worden. De heer Mackenzie zei eens in de Eden Street, dat men reeds begonnen was dogma’s te leren, en dat de tijd niet veraf was, dat zij bevinding zouden leren en krijgen in de kerken, zonder een gebroken hart of een verslagen geest, zonder de vreze des Heeren, of van Hem geleerd te zijn. Deze dingen staan te gebeuren, maar toen ik het hoorde, dacht ik er weinig aan, dat ik in mijn leven zulke dingen zoals nu zou zien en beleven. Ik denk vaak: ‘Wat een ernstige tijd zal het zijn, wanneer God scheiding maakt tussen de wijze en de dwaze maagden.’ Ik word soms tot ernstig zelfonderzoek voor God gebracht door mijzelf de vraag te stellen: ‘Wie zijn de dwaze maagden? Ben ik er één van?’ Het Woord des Heeren beproefde Jozef, en het beproeft mij ook vaak. Zulke gedeelten als deze: ‘Zo iemand den Geest van Christus niet heeft, die komt Hem niet toe’ en ‘Alle rank die in Mij geen vrucht draagt, die neemt Hij weg.’ Het Woord des Heeren is een scherp zwaard om heel wat van de Calvinistische godsdienst uit te sluiten, en ik word genoodzaakt te gevoelen hoe ik te kort kom, en welk een groot zondaar ik ben,

*‘En had ik niet Uw bloed om op te pleiten,
Zou elke aanblik mij tot wanhoop doen verzinken.’*

Maar met al mijn magerheid en gebrek gevoelde ik mij één van geest met degenen die nabij de Heere leven, en ik wens dankbaar te gevoelen, dat er enkele ware, godzalige predikanten en mensen overgelaten zijn. Ik verlang geen andere metgezellen dan degenen die God vrezen.

*‘Zolang ik hier wandel op vijandelijk gebied;
De weinigen, die ik mijn vrienden kan noemen,
Zijn evenals ik, met boeien gebonden,
En vermoeidheid vergezelt onze voetstappen.’*

Er is een aanzienlijk aantal, in wier gezelschap mijn ziel vaak verkwikt is geworden. Ik heb het goed bevonden hen te ontmoeten en hen te horen vertellen hoe de Heere hen doodde en hen levendmaakte; hen met schepen ter zee afzond, handel doende op grote wateren, en hoe zij tot Hem riepen uit de diepten. Hoe de Heere hen ophaalde uit de ruisende kuil en het modderig slijk, en hun voeten op een rotssteen stelde en hun gangen vastmaakte. Om zulke zaken te horen heeft

*‘Een vlam van heilige liefde gegloeid
In dit koude hart van mij.’*

En mijn genegenheden zijn gezet op de dingen die boven zijn, met een verlangen om

‘Zijn zee ineens binnen te lopen

En mijzelf geheel in Jezus te verliezen.'

Met hartelijke liefde aan uzelf en alle vrienden. Met vriendelijke groeten,

ROBERT LINK

12, Old Quebec Street, Portman Square, Londen, november 1892.

Enige brieven

In de maand november 1897 legde de heer Link een kort bezoek af bij zijn vrienden te Rainham, met wie hij veel vereniging scheen te gevoelen, en zij met hem. Zijn gesprek was voornamelijk over geestelijke zaken, en een zoete geur rustte op zijn geest. Kort na zijn terugkomst thuis schreef hij de volgende brief:

12, Old Quebec Street, Portman Square, Londen, 8 december 1897.

Mijn lieve vriend,

Ik hoop dat u door des Heeren goedheid, gezonder bent dan u was toen ik u verliet. Ik heb vaak aan u gedacht, en de Heere gebeden u te genezen, indien het Zijn genadige wil was. De maandag nadat ik van u terugkeerde, ontmoette ik mijn broeder diaken ten huize van onze vriend Glover, en 's avonds las hij een gedeelte van Huntingtons 'Beschouwingen over de God van Israël', en ook het stuk in de Evangelie Banier van de heer Toplady over 'Predestinatie'. En hoewel ik ze beide tevoren gelezen had, had ik toch nooit de zoetheid ervan gesmaakt zoals die avond; de geur rustte op mijn geest toen ik naar huis ging. Toen ik om ongeveer tien uur naar bed ging, viel ik gedurende twee uren in slaap, en toen de klok twaalf sloeg, werd ik wakker met de 133ste Psalm: 'Zie, hoe goed en hoe lieflijk is het, dat broeders ook tezamen wonen. Het is gelijk de kostelijke olie op het hoofd, nederdalende op den baard, den baard van Aäron, die nederdaalt tot op den zoom zijner klederen. Het is gelijk de dauw van Hermon, en die nederdaalt op de bergen van Sion, want de HEERE gebiedt aldaar den zegen en het leven tot in der eeuwigheid.' Ook dat zoete gezang van Swain, 1082: 'Hoe zoet, hoe hemels is het gezicht.' Ik had een zoete overdenking erover, en gedurende twee uren rustte mijn geest op deze dingen, en mijn genegenheden snelden van de een naar de ander in stad en land, die ik in de Heere liefhad, en te midden van andere plaatsen naar Rainham, en ik gevoelde dat ik zoveel liefde onwaardig was om een plaats te hebben in de harten en genegenheden van Gods levende volk. Het had tot gevolg dat ik mijzelf in het stof aan des Heeren voeten, vernederde onder de krachtige hand Gods, gevoelende dat mij niets toebehoort dan 'schande en beschaamdheid des aangezichts'. De goedheid des Heeren bracht mij tot berouw, en 'de HEERE is nabij de gebrokenen van hart en Hij behoudt de verslagenen van geest.' Wat een genade om een kindeke te zijn! Om de Geest van Christus te hebben, en de vreze des Heeren! En wat een wonderlijke gunst zal het zijn om er veilig te worden doorgebracht; een zondaar behouden door genade! Ik bid de Heere om uw lieve kinderen genadig te zijn. Ik ben met liefde vervuld jegens de jonge mensen, en ik heb andere gevoelens betreffende de kinderen van Gods volk dan andere.

Met hartelijke liefde, zowel aan uw lieve man als aan uzelf, ook aan de heer en mevrouw T.S.W., en aan alle vrienden. Met vriendelijke groeten, R. Link

Gedurende het bezoek waarop gezinspeeld werd, vertelde de heer Link verscheidene zeer interessante verhalen van des Heeren genadige leidingen met velen van Zijn volk, die hij kende en in waarheid liefhad. Hij gaf ook vele voorbeelden van de onweerstaanbare macht van Goddelijke genade in bekering, die in de loop van langdurige ervaring onder zijn aandacht gebracht was. Onder andere noemde hij het geval van zijn vroegere vriendin, mevrouw Humphrey, dat naderhand op speciaal verzoek op papier werd gezet en verzonden voor publicatie. In het opmaken van het gedenkschrift maakte hij de volgende karakteristieke opmerking: ‘Ik denk er vaak aan hoeveel van degenen die ik gekend en liefgehad heb, nu in de hemel zijn. En daar ik eensgeestes met hen ben, geeft het mij door genade een goede hoop, dat ik met hen zal zijn wanneer des Heeren tijd aanbreekt.’

12, Old Quebec Street, Portman Square, Londen, 19 juli 1898.

Mijn lieve vriend,

De ingesloten brief werd mij bezorgd door mejuffrouw Bell. Hij was geschreven aan haar grootvader. Ik dacht dat u hem graag zou hebben voor de Evangelie Banier; maar als de heer W. hem niet geschikt acht, zal ik erg dankbaar zijn als u hem aan mij terugzendt. Toen ik hem las, werden mijn gedachten teruggeleid naar de goede oude tijden van de Eden Street, vijf en vijftig jaar geleden, en ik gewoon was de eerbare oude John te horen met kracht, zalving en smaak. Toen de stem des HEEREN met kracht was en met heerlijkheid, en zijn leer drupte als een regen, en zijn rede vloeyde als een dauw, als een stofregen op de grasscheutjes, en als druppelen op het kruid; het uitnemendste der eeuwige heuvelen!

De heer Warburton noemde zichzelf ‘Old John’. Hij wilde daarmee zeggen: ‘Oude John is als een oude, lege kan; er is niets goeds in hem dan alleen wat de Heere erin stort, en wanneer de Heere instort, kan hij uitstorten.’ De gouden olie vloeyde door de gouden pijp in de lege vaten van niet weinigen, die hun monden wijd open deden en God vulde ze met Zijn verborgen schat, met het Brood en Water des eeuwigen levens, Jezus Christus, en Dien gekruisigd; en de levende at en dronk, en ging ermee op weg. Uw lieve vader (Joseph Tanner) zei dat hij altijd afnemers had in de Gower Street. Ik ga in mijn overdenkingen vaak terug naar de Eden Street, en gevoel: O, dat het met mij ware als in de dagen die voorbij zijn! Maar nu ben ik een arme, ondankbare en onnutte dienstknecht, en als zodanig zal ik spoedig ten grave gaan. Ik hoop, dat uw gezondheid door genade beter mag worden.

Met hartelijke liefde aan u en uw lieve man, de heer en mevrouw T.S. Wakeley, en alle vrienden, en niet te vergeten de jonge mensen; zij hebben een ziel om voor eeuwig te leven.

Met vriendelijke groeten, R. Link

12, Old Quebec Street, Portman Square, Londen, 4 augustus 1898.

Mijn lieve vriend,

Ik ontving uw postblad, dat de dood van Jane’s zuster vermeldde. Er is voor ons allen een tijd vastgesteld om geboren te worden en een tijd om te sterven. Wij zijn kort van dagen en zat van onrust. De dood en de eeuwigheid zijn heel ernstig, en heel dicht bij mij; ik denk er vaak over. Het is een zalige verwisseling voor Gods volk om deze wereld van zonde en droefheid te verlaten, en heen te gaan om altijd met de Heere te zijn; om Hem te zien gelijk Hij is en altijd te delen in Zijn heerlijkheid. Maar het zal een vreselijke verwisseling zijn voor al degenen die in hun zonden sterven, en in de eeuwige pijn gaan! Mogen wij gevonden

worden onder degenen die uit des vijands hand verlost zijn, gewassen in de fontein, en bekleed met de gerechtigheid van de Heere van leven en heerlijkheid.

Ik hoop dat Jane onder de beproeving ondersteund zal worden. Wij weten dat de Heere niet anders kan doen dan wat rechtvaardig is.

Met zeer hartelijke liefde aan u allen. Moge de Heere met u zijn.

Uw liefhebbende, R. Link

Gedeelte van een brief, gedateerd 27 augustus 1898:

Spoedig zal ik het donkere dal passeren. Ik gevoel dat het een weldaad zal zijn goed in het graf gelegd te worden. Ik ben dagelijks wakende en biddende om bereid te zijn. Ik moet het wagen op Hem, geheel en al.

12, Old Quebec Street, Portman Square, Londen, 6 september 1898.

Mijn lieve vriend,

Ik ontdek dat uw laatste brief op 25 juni aan mij gedateerd is. Het is in mijn hart geweest om te proberen u te schrijven en nochtans schijn ik niets te hebben om over te schrijven. Ik ben een grote zondaar, staande op de rand van de ernstige eeuwigheid, en moet spoedig sterven. Wat zal het zijn om mijn ogen te sluiten in deze wereld en ze te openen in de volgende!

*‘De mens vertrekt naar hemel of hel,
Bepaald aangaande de staat waarin hij sterft’;*

En degenen die leven in de Heere, sterven in de Heere, en zullen eeuwig met Hem in heerlijkheid zijn, maar er is niets dan dood, eeuwige dood buiten de Ark. Ik overdenk deze zaken vaak, en dat goede, oude gebed past mij nu evengoed als zestig jaar geleden: ‘Dat ik Hem mag kennen en in Hem gevonden worden’, gewassen in de dierbare fontein en bekleed met de klederen des heils. Ik heb gedurende vele jaren een verlangen gehad om de Heere te kennen, lief te hebben en te dienen, en nochtans hoe weinig weet ik van Hem, hoezeer gevoel ik behoefte aan Zijn onderwijs, Zijn hulp, en ook om mij te voeden met wetenschap en verstand. Hoeveel behoefte heb ik aan barmhartigheid, vergiffenis, genade, ootmoed, liefde, een gebroken hart, de vreze des Heeren, de Geest van Christus, en om gelijk een kindeke gemaakt te worden. Nochtans heb ik geen macht om deze dingen te verkrijgen, noch om Christus, de Hoop der heerlijkheid, in mijn hart te krijgen. Ik kan niets ontvangen, tenzij de Heere het geeft, en ik moet roepen: ‘Heere, help mij, geef mij Christus of ik sterf.’

Met hartelijke liefde aan u en uw lieve Manasse (M.J. Tryon).

Met vriendelijke groeten, R. Link

12, Old Quebec Street, Portman Square, Londen, 7 september 1898.

Mijn lieve vriend,

Zeer veel dank voor uw hartelijke brief, gedateerd 22 juli. Ik heb vanmorgen mijn lieve oude vriend Thoms bezocht. Hij is bijna in de hemel, verlangend om heen te gaan en eeuwig met de Heere te zijn.

Ik heb verscheidene uitnodigingen gehad om vrienden in het land te bezoeken, maar ik voel mij meer geschikt om alleen thuis te zijn, om mijzelf te vernederen onder de krachtige hand

Gods, door in stilte voor de Heere mijn zonden te belijden en om genade en vergiffenis te bidden, dan dat ik rondga onder 's Heeren volk. Ik vraag mij vaak af waarom zij zouden wenssen, dat zo'n arme, snode, onvruchtbare, onnutte zondaar hen bezoekt. Naarmate ik ouder word, voel ik mij minder genegen om mijn stille huisje dat de Heere mij gegeven heeft, en waarin ik mij vaak heel gelukkig voel als ik Zijn dierbaar Woord lees, te verlaten. Ik kan zeggen: 'Laat wereldse geesten de wereld najagen.' Maar ik heb beloofd volgende week (zo de Heere wil) van dinsdag tot zaterdag naar mijn vrienden, de heer en mevrouw Dartnall, te Crawley te gaan. Ook heb ik een bericht gehad van mevrouw Shoemith; zij verlangt zeer mij in oktober te zien. Ik heb gedacht omstreeks uw verjaardag ⁴ te komen, maar ik weet de datum niet. Schrijf alstublieft de datum op de ingesloten kaart, hoewel ik er niet zeker van ben, dat ik in staat zal zijn te komen.

Met heel hartelijke liefde aan u en uw lieve man, de heer en mevrouw T.S.W., en aan alle vrienden. Moge de Heere de jonge mensen zegenen en onderwijzen.

Met vriendelijke groeten,

R. Link ⁵

De volgende mededeling van mevrouw Ford drukt alles uit, wat overblijft om geweten te worden van de laatste ziekte en de dood van haar geliefde familielid:

12, Old Quebec Street, Portman Square, Londen, 24 oktober 1898.

Mijn lieve vriend,

Ik wil proberen, en de Heere stelle mij daartoe in staat, om een klein verslag te geven van de laatste paar dagen, die mijn geliefde broeder op aarde doorbracht. Ik denk dat het in juni was, toen hij voor een paar dagen naar de heer Freeman's ging. Hij was gewend elke dag te gaan wandelen en omdat het warm weer was, ging hij op een bank zitten om uit te rusten. Ik denk dat het toen was, dat hij koude opliep. Hij klaagde over erge pijn, en dacht dat het ischias was. Hij ging naar een dokter om raad en gebruikte de geneesmiddelen waardoor hij wat beter werd. Toch trof het mij nogal met kracht, dat dit het begin van het einde was. In september ging hij naar Crawley om een bezoek af te leggen bij zijn geliefde vrienden, de heer en mevrouw Dartnall, die een grote verandering in hem opmerkten. Hij zou vermoeder van zijn wandeling thuiskomen dan gewoonlijk. Na zijn terugkeer thuis zei hij tegen mij dat hij veel last had gehad van de hitte. Op de eerste zondag in oktober kwam hij na de morgendienst thuis en zei: 'Ik hoef geen middageten.' Op mijn opmerking: 'Probeer het', antwoordde hij: 'Het zou mij geen goed doen.' 's Avonds ging hij naar de kerk, maar niet te voet, wat niet zijn gewoonte was op de sabbatdag. Aan het einde van de dienst, toen de ordinantie van des Heeren avondmaal werd gehouden, gebruikte hij zoals gewoonlijk het brood en de wijn, hoewel ik zag dat hij erg zwak was en ik werd aangegrepen door de zwakke wijze waarop hij liep.

⁴ Voordat de vermelde verjaardag aanbrak, kreeg onze lieve vriend een ernstige ziekte, hetgeen zijn einde betekende, en in plaats van ons te ontmoeten zoals vele jaren lang zijn gewoonte geweest was, was hij slechts in staat een bericht te sturen van 'liefde tot zijn vrienden' vanaf zijn sterfbed.

⁵ De heer Link bezocht daarna zijn vrienden te Crawley, zoals in de voorafgaande brief vermeld. Betreffende zijn bezoek daar werden later de volgende opmerkingen gemaakt:

Ik merkte op, terwijl hij hier was, hoe allerernstigst hij was in het lezen en in het gebed, alsmede in het gesprek; hij zei vaak: 'Ik verlang ernaar dat de Heere ons maakt als een kindeke.' Wanneer hij 's morgens beneden kwam, scheen hij vol van de goedheid des Heeren, en zo was het ook wanneer hij 's avonds naar bed ging. Hij scheen goed gezond zolang hij hier was, en maakte elke morgen een wandeling met mijn man, maar besteedde veel tijd aan lezen. - J.D.

Op de volgende dinsdagavond wilde ik hem niet alleen naar de kerk laten gaan, maar ging heen en terug met hem. Dit bleek de laatste keer te zijn voordat hij er weggedragen werd. Ik wilde elke nacht bij hem opblijven. Hij informeerde: 'Waarom? Om te waken als ik slaap?' Op woensdagmorgen zei hij dat hij naar zijn kolenhandelaar wilde gaan. Ik zei: 'Laat mij gaan', maar hij antwoordde: 'De dokter schrijft mij lucht en lichaamsbeweging voor.' Maar ik was blij dat ik hem behouden thuis zag komen. Op donderdagmorgen merkte hij op: 'Ik denk, dat ik er vandaag niet uit zal gaan. Ik wil u vanavond het geld voor de arme mensen laten meenemen naar de kerk.' Ik kon zien dat hij langzamerhand achteruitging, zijn krachten verloor, en zich erg naar en ziek gevoelde, nagenoeg levend op een beetje ijs. Praten was te veel voor hem, en toen ik aanbood om hem voor te lezen, zei hij dat hij het niet zou kunnen bevatten. Toen de vrienden hem kwamen bezoeken, merkte hij op: 'U moet zich mijn praten verontschuldigen', en stak zijn hand uit om hun de hand te schudden. Hij wilde zeggen: 'Alles in orde.' Wegens zijn buitengewone zwakheid en geleidelijk verlies van krachten, voelde ik mij ervan overtuigd dat het einde naderde, hoewel hijzelf dacht, dat hij voor een korte tijd zou worden opgericht. Wel zei hij: 'Dit is een waarschuwing, voordat de klok slaat, geeft hij een waarschuwing, en dan duurt het niet lang meer.' De dokter vertelde hem nu, dat hij in bed moest blijven, omdat hij verstopping van de lever en geelzucht had. Mijn broeder merkte op: 'Hierover is geen toeval; alles is in het verbond verordend.' Hij scheen als leem in de handen des Pottenbakkers, slechts wensende dat des Heeren wil geschiedde. Hij voegde eraan toe: 'Als de Heere het raadzaam zou achten mij op te richten, zou het niet voor lange tijd zijn.' Ik vroeg hem of hij ooit de wens te kennen gegeven had aangaande wie hem begraven zou, en ik noemde de heer Hemington. Hij antwoordde: 'Er is niemand die ik zo graag zou willen hebben.' Op vrijdagmorgen vroeg riep hij plotseling uit: 'De Heere is goed!', en hij had een gevoelig besef van hetgeen hij zei. Ik antwoordde: 'U en ik hebben Zijn goedheid vele jaren lang ondervonden.' Hij antwoordde: 'Ja, dat hebben wij.' Hij drukte nergens een wens over uit, alleen dat hij meer van de liefde Gods in zijn hart wenste te gevoelen. Ik zei: 'De engel des HEEREN legert zich rondom degenen, die Hem vrezen', en terwijl ik 's nachts naar hem luisterde, sprak de Heere tot mij, zeggende: 'In al hun benauwdheid was Hij benauwd, en de Engel Zijns aangezichts heeft hen behouden; en nam hen op en Hij droeg hen al de dagen vanouds.' Ik kreeg ook deze woorden: 'En van Hem werd gezien een engel uit den hemel, die Hem versterkte. En in zwaren strijd zijnde, bad Hij te ernstiger. En Zijn zweet werd gelijk grote druppelen bloeds, die op de aarde afliepen.' Ik zei op:

*'O, heerlijk uur! O zalig verblijf,
Ik zal er bijna zijn, en mijn God gelijk zijn!'*

en het volgende:

*'Met welke verrukkingen zal Hij ons omhelzen,
Elke vallende traan afwissen!
Ons voor eeuwig bij Hem plaatsen,
En onze harten opvrolijken met liefde,
Halleluja!
Wij zullen met de Heere verschijnen!'*

Ik heb de heer Link vaak horen zeggen, dat er vele van de lieve knechten Gods in de hemel waren, met wie hij zich één in de geest gevoelde, en dat hij hoopte een nimmer eindigende eeuwigheid met hen in heerlijkheid door te brengen. Ik vroeg hem eens hoe hij gesteld was, en hij antwoordde: ‘Wagende!’ Ik zei:

*‘Waag het op Hem, waag het geheel en al,
Laat geen ander vertrouwen zich indringen;
Niemand dan Jezus,
Kan hulpeloze zondaren goed doen.’*

Ik dacht eraan dat ik graag zou hebben gewild dat hij meer zou zeggen, toen dit couplet van een gezang in mijn gedachten kwam:

*‘Wanneer deze arme, lispelende, stamelende tong,
Stilzwijgt in het graf,
Dan zal ik in een indrukwekkender, zoeter lied,
Uw macht om te verlossen bezingen.’*

Enkele dagen voordat hij stierf, zei ik tegen hem dat ik aan die woorden had gedacht: ‘Alles heeft een bestemden tijd, en alle voornemen onder den hemel heeft zijn tijd, een tijd om te zwijgen en een tijd om te spreken’, en ik gevoelde dat de Heere zijn mond vooraf geopend had! ‘Zegt den rechtvaardige, dat het hem welgaan zal.’

Het was op dinsdagavond 4 oktober dat hij voor de laatste maal naar de Gower Street ging. Hij las de gezangen voor, afschoon hij nauwelijks in staat was het te doen; een ervan was 948 (Gadsby’s Selectie), welke begint met:

*‘Wat is deze wereld voor mij?
Deze wereld is niet mijn thuis;
Een schouwspel van lijden, van smart en wee;
Wanneer zal mijn Heiland komen?’*

Hij las ze met grote ernst, wat door velen van de vrienden opgemerkt werd, en sommigen dachten dat het de laatste keer zou zijn. En aldus bleek het te zijn. Omtrent zeven uur van de morgen dat hij stierf, zei hij tegen mij: ‘Ik voel mij erg ziek, zo ziek.’ Hij versmachtte van dorst en nam een beetje thee, en terwijl hij zich omkeerde op zijn linkerzijde, stierf hij kalm omtrent half acht, zaterdagmorgen 15 oktober 1898, vier en tachtig jaar oud. Door de genade Gods was hij dat hij was!

*‘Geef aan de Vader lof,
Geef ere aan de Zoon,
En aan de Geest van Zijn genade,
Worde waardige eerbewijzen gedaan.’*

Op de zondagmorgen, nadat hij stierf, ontwaakte ik omtrent vier uur, en terwijl ik over hem nadacht, kwamen deze woorden in mijn gedachten: ‘Heiligen beneden, en heiligen boven, allen ontmoeten elkaar om de troon,’ en ik gevoelde dat zij allen verenigd waren in het aanbidden van één God, geloofd voor eeuwig;

*'O, dat ik Hem nu kon aanbidden
Zoals de hemelse heirscharen boven,
Die voor eeuwig voor Hem buigen,
En onophoudelijk Zijn liefde bezingen.
Gelukkige zangers!
Wanneer zal ik mij voegen bij uw koor?*

Enige tijd terug dacht ik, dat er enige verandering voor mij zou zijn, daar mijn krachten afnamen en bezweken. En het zou een grote beproeving voor mij geweest zijn om hem achter te laten, daar hij altijd mijn pupil geweest was sinds de dood van zijn vrouw, omtrent zestien jaar geleden, en die ik de gehele tijd van haar zeven maanden durende ziekte verzorgde. Ik was toen ongeveer zestig jaar oud, en nu zal ik als ik tot december gespaard word, zeven en zeventig worden: 'Immers zullen mij het goede en de weldadigheid volgen al de dagen mijns levens', en hoewel ik en vele anderen hem niet kunnen missen en ons verlies betreuren, toch is de Heere goed, een Sterkte ten tijde van benauwdheid, en:

*'Hij neemt ons nooit alles af,
En geeft nog steeds Zichzelf.'*

H. Ford.

Een kort verslag van de begrafenis.

De begrafenis vond plaats op donderdag 20 oktober. Vooraf werd een korte dienst gehouden in de kerk. De doodkist was geplaatst voor de bank die door de overledene zovele jaren in zijn hoedanigheid als koster bezet was geweest. De kerk was bijna geheel gevuld met vrienden. Vele van hen waren, met verscheidene predikanten, van verre gekomen.

De heer Hemington, van Devizes, was de dienstdoende predikant, en begon de dienst met drie coupletten voor te lezen uit gezang 466: 'Waarom treuren wij over overleden vrienden?' Na het lezen van verschillende Schriftgedeelten, deed hij een korte verklaring over Job 14:10: 'Maar een man sterft als hij verzwakt is, en de mens geeft den geest; waar is hij dan?' Onder andere zei hij hierover: 'Geen mens heeft enige macht over zijn eigen geest. God geeft hem de geest, en wanneer een mens sterft, moet hij zijn ziel aan God overgeven. Het atheïsme mag zich in 's mensen verbeelding opdringen door van de dood te zeggen dat het maar een slaap is, maar het Woord van God verklaart dat wanneer een ongelovige sterft, hij zijn ogen opslaat in de hel, en dat de zondaar daar voor eeuwig blijft. Maar waar, mogen wij nu vragen, is onze overleden broeder? De bijbelplaatsen die ik zojuist las, beantwoorden die vraag, en ik denk dat er niemand hier aanwezig is, die twijfelt aan zijn eeuwige behoudenis. Gedurende vele jaren was hij een dienaar in deze kerk, en ik kende nooit een nederiger, eenvoudiger man (ik zeg dit niet om het schepsel te prijzen); in het gebed was hij eenvoudig en oprecht, maar nu zwijgt zijn stem. Moge de Heere deze droevige beschikking heiligen aan degenen die de godsdienstoefening in deze plaats bijwonen!'

De overblijvende drie coupletten van gezang 466 werden gezongen, en de dienst werd met gebed beëindigd. De doodkist werd daarna naar de lijkwagen gedragen, en overgebracht naar de Hanvell Begraafplaats, waar het stoffelijk overschot van onze geliefde overleden vriend

gelegd werd in het graf bij zijn vrouw, in de vaste en zekere hoop op een zalige opstanding ten laatsten dage (Joh.11:23,24).

‘Let op den vrome en zie naar den oprechte, want het einde van dien man zal vrede zijn’ (Ps.37:37).

‘Hij verwachtte de stad, welker Bouwmeester God is’ (Hebr.11:10).

Gezang 948:

*‘Wat is deze wereld voor mij?
Deze wereld is niet mijn thuis;
Een schouwspel van lijden, van smart en wee;
Wanneer zal mijn Heiland komen?’*

*Kom, o gij dierbare Heiland,
En bemoedig mijn zwakke ziel!
Verschijn, o genadige Heere, verschijn,
En maak de zondaar volmaakt.*

*Geef mij, o Heere, te ondervinden
Uw vergevende liefde zo zoet,
Dat ik altijd mijn ziel mag leggen,
Aan de voeten van de dierbare Heiland.*

*Geef mij Uw nederige Geest,
Deel Uw liefde aan mij mede,
En geef dat ik altijd vinden mag,
De Heiland in mijn hart.*